

Absz:trakt

2025

Tartalomjegyzék

Kormányzati gazdaságtan

Lakatos Máté: Kormányzati minőség és a terrorizmus összefüggései	04
Balázs Ákos: A mérsékelt szavazó átka - Ideológiák és távolmaradás egy racionális szavazási modellben	05

Szociológia

Eőry Fanni, Fekete Dalma Eszter: Mit jelent igazán boldognak lenni? - Regressziós elemzés a magyar diákok élettél való elégedettségéről	07
Imre Noémi, Mohácsi Kolos Ágoston: Ki dönti el a múltat? - Avagy a konföderációs emlékművek eltávolításának vizsgálata	08

Data&Finance

Zsiros Egon Attila: A monetáris transzmisszió strukturális feltételeinek alakulása Magyarországon	10
Kamenár Gyöngyvér: Tőzsdei előrejelzés a Twitter hangulatának segítségével	11

Globális politika

Németh Péter: A vészhelyzetek kora – Demokrácia, állam és közösségek az ökológiai válság kontextusában	13
Varga Boglárka: Globális egyezmény, regionális dilemmák - Miért nem ratifikálják az EU-tagállamok az ENSZ migrációs munkaügyi szerződését?	15

Kormányzati gazdaságtan

Lakatos Máté

Kormányzati minőség és a terrorizmus összefüggései

A dolgozat a terrorizmus lehetséges okait vizsgálja. Fő kérdése, hogy van-e össze-függés egy állam kormányzati minősége és az államban bekövetkező terrortámadások száma között. Az írás azzal a két hipotézissel él, hogy a kormányzati minőség és az adott állam területén megvalósuló, terrorizmusnak minősíthető cselekmények gyakorisága, valamint a kormányzati minőség és a terrortámadások halálos kimenetele között szignifikáns összefüggés van, azaz minél rosszabb egy kormányzat minősége annál több terrortámadás valósul meg az állam területén, és ezek nagyobb eséllyel járnak halálos áldozatokkal. Az írás a hipotéziseket OLS becslést alkalmazó regresszió, valamint logisztikus regresszió alkalmazásával teszteli. A regressziós elemzést a dolgozat egy 500 fős mintán hajtja végre, mely a Global Terrorism Database, a The World Governance Indicators, a World Bank Data, a CIA Factbook és a World Religion Data (v1.1) releváns adatait tartalmazza. A kormányzati minőség és a terrortámadások gyakoriságát vizsgálva az elemzés negatív szignifikáns kapcsolatot talált ($\beta = -0,420280$; p-érték = $5,87e-07$), míg a kormányzati minőség és a halálos áldozatokkal járó kimenetel között is hasonló összefüggés figyelhető meg ($\beta = -0,524749$; p-érték: $4,82e-05$). Az elemzés eredményei alapján mindkét hipotézist elfogadja a dolgozat.

Balázs Ákos

A mérsékelt szavazó átka - Ideológiák és távolmaradás egy racionális szavazási modellben

A dolgozat a választói döntések egy racionális modelljét tárgyalja. Feltesszük, hogy a szavazók és a pártok ideológiái elhelyezhetők egy egydimenziós, baloldal és jobboldal között húzódó spektrumon. A szándékosan leegyszerűsített modellben két pártot és két választót feltételezünk. A választók hasznossága attól függ, hogy a győztes párt ideológiája mennyire van közel a saját ideológiájukhoz. Egyikük azonban nem informált, vagyis nincs tisztában a pártok ideológiáinak pontos elhelyezkedésével. A dolgozat arra a kérdésre keresi a választ, hogy ha mindenki a várható hasznosságát igyekszik maximalizálni, akkor a választók ideológiája milyen hatással lesz arra, hogy elmennek-e szavazni. Megmutatjuk, hogy a nem informált szavazó akkor marad távol a szavazástól (akkor tartózkodik), ha ideológiája a skála középső tizedén belül van. Ezt az eredményt úgy értelmezzük, hogy a politikában fennáll a „mérsékelt szavazó átka”: a szélsőséges ideológiájú választók nagyobb arányban jelennek meg a választásokon, mint a mérsékelték. Ezután azt vizsgáljuk, hogy ez a jelenség milyen pozitív vagy negatív hatásokkal jár a demokratikus berendezkedésre nézve. Arra jutunk, hogy bár kétségkívül vannak negatív következmények, összességében a mérsékelt szavazó átka inkább egy problémára adott válaszként értelmezendő, semmint önálló problémaként. A valódi problémát a pártok és választók között meglévő információs aszimmetria jelenti. Ennek káros hatásait pedig a mérsékelt szavazó átka inkább csökkenti, mint növeli. Mindebből azt a konklúziót vonjuk le, hogy a választási részvételt ösztönző intézkedések csak tüneti kezelésként hatnak, a probléma valódi megoldását pedig a választók tájékoztatatlanságának csökkentése jelentené.

Szociológia

Eöry Fanni, Fekete Dalma Eszter
Mit jelent igazán boldognak lenni? - Regressziós
elemzés a magyar diákok élettél való elégedettségéről

A dolgozat témája az élettél való elégedettséget befolyásoló folyamatok feltárása. A dolgozat kutatási kérdése, hogy a 15-16 éves magyar diákok szubjektív jóllétére milyen külső és belső tényezők vannak hatással. A dolgozat a 2018-as PISA adatbázis elemeiből a magyar iskolákban végzett felmérés adatait használja fel. A kutatás módszertana lineáris regressziós becslés, melynek függő változója a tanulók élettél való elégedettsége, amit tizenegy független változóval magyaráz. A hipotéziseit az egyén-környezet dimenziók mentén a szakirodalomban található modellek segítségével fogalmazza meg. A dolgozat arra az eredményre jut, hogy a magyar diákok élettél való elégedettségére szignifikáns hatással van az alapvető pszichológiai szükségleteket kielégítő tényezők együttese, úgy mint az észlelt autonómia, a kompetencia és a társas kapcsolatok minősége. A kutatás továbbá megállapítja, hogy az iskolai klímát alakító tényezők nagyobb mértékben befolyásolják a serdülők szubjektív jóllétét, mint a külső, szocioökonómiai tényezők. A konklúziók levonása után javaslatokat tesz a pozitív iskolai légkör megteremtésére és felhívja a figyelmet a fiatalok boldogság meglétének fontosságára.

Imre Noémi, Mohácsi Kolos Ágoston
Ki dönti el a múltat? - Avagy a konföderációs
emlékművek eltávolításának vizsgálata

Az elmúlt években újra a közélet fókuszába került a konföderációs emlékművek kérdése az Egyesült Államokban, és számos ilyen emlékművet el is távolítottak. Azonban kevés rálátásunk van arra vonatkozóan, hogy miért távolítottak el egyes emlékműveket, míg másokat nem. Jelen dolgozat célja, hogy általános következtetést vonjon le az emlékmű-eltávolítások körülményeiről. A kutatási kérdést logisztikus regresszióval vizsgálja, amely kilenc hipotézist tesztl, demográfiai, történelmi, illetve politikai/intézményi változókon. A kutatás egy egyedi adathalmazt használ fel, amely az összes, Egyesült Államok területén található konföderációs emlékművet tartalmazó (n = 2544) adatbázison alapul. A modell öt hipotézist támasztott alá. A legerősebb magyarázóhatással a demokrata szavazók aránya, a népsűrűség és a demokrata többségű önkormányzat bírt. Az afroamerikai lakosság aránya, a rabszolgotartás történelmi beágyazottsága és a kritikai fajelmélet korlátozása negatív hatást mutatott. A Black Lives Matter tüntetések száma és az afroamerikai önkormányzati többség nem mutattak szignifikáns összefüggést. A modell közepes erősségű magyarázóerővel (McFadden $R^2 = 0,141$) és megfelelő osztályozási teljesítménnyel (AUC = 0,75) rendelkezik. Az eredmények szerint az emlékművek sorsát elsősorban politikai képviselő és a döntéshez való hozzáférés alakítja.

Data & Finance

Zsiros Egon Attila

A monetáris transzmisszió strukturális feltételeinek alakulása Magyarországon

A dolgozat röviden bemutatja a monetáris transzmisszió legfontosabb csatornáit, a transzmisszió magyar jellegzetességeit, strukturális feltételeit, valamint a különféle szerkezeti tényezők alakulását Magyarországon, a rendszerváltástól napjainkig. A beszámoló nagyban támaszkodik a témában írt magyar szakirodalomra, valamint a Világbank, OECD és FRED elérhető adatbázisaira. A szakirodalmak összefoglalásán túl a beszámoló javaslatot tesz bizonyos változók specifikálására az egyes strukturális feltételekhez köthetően. Az előzetes elképzelések alapján Magyarországon a monetáris transzmisszióban az árfolyamcsatorna érvényesül leginkább, amit a strukturális tényezők vizsgálata alátámaszt. A dolgozat főbb hozzáadott értéke, hogy a szerkezeti változók vizsgálatán keresztül bővebb magyarázatot ad az ismertett empirikus kutatások következtetéseire, valamint a magyar adatokat régiós összevetésben is tárgyalja. Bár a beszámoló ismerteti a korábbi munkák eredményeit, a monetáris transzmisszió hatékonyságát sem egészében, sem részeiben nem vizsgálja ökonometriai módszerek segítségével. A dolgozat sokkal inkább egy elméleti megalapozásként szolgál egy később elvégzendő empirikus kutatáshoz.

Kamenár Gyöngyvér

Tőzsdei előrejelzés a Twitter hangulatának segítségével

Megjósolhatja-e a befektetők hangulata a részvényhozamokat? Van-e ok-okozati kapcsolat a közhangulat és a részvényárfolyamok között? A viselkedési közgazdaságtan kiindulópontja, hogy az érzelmek közvetlenül befolyásolják a pénzügyi döntéshozatalt, ezért a befektetők gyakran irracionális viselkedést mutatnak. A közösségi média, különösen a Twitter, lehetővé teszi a befektetői hangulatok tömeges és valós idejű megfigyelését, ami új lehetőségeket teremt a tőkepiacok elemzésére.

A hatékony piacok elmélete (Fama, 1970) szerint a részvényárakban azonnal tükröződik minden információ, így ezek mindig valós értékükön vannak jelen a piacon, nem lehet alul- vagy túlárzott részvényeket vásárolni. Ezzel szemben a viselkedési pénzügyek hangsúlyozzák a piaci pszichológia és az irracionális döntések szerepét.

A tanulmány az Amazon, az Apple, a Facebook, a Microsoft és a Tesla részvényhozamai, valamint a Twitteren megjelenő hangulatok kapcsolatát vizsgálja. A hangulatméréshez a SentiStrength eszközt alkalmaz, és négy hipotézist fogalmaz meg: (I) a részvényhozamok és a Twitter-hangulatok pozitívan korrelálnak, (II) a részvényhozam előrejelzi a hangulatot, (III) a hangulat előrejelzi a hozamot, (IV) a jó hírek pozitív, a rosszak negatív abnormális hozamot generálnak.

Az empirikus elemzés eredményei szerint minden vizsgált részvény esetében pozitív korreláció áll fenn, különösen az Amazon és a Tesla esetében. A Granger-okozati tesztek részben igazolták a hangulat és hozam közötti kölcsönhatást, míg az eseményvizsgálat megerősítette, hogy a jó események pozitív, a rossz események pedig negatív abnormális hozamot vonzanak magukkal.

Globális politika

Németh Péter

A vészhelyzetek kora – Demokrácia, állam és közösségek az ökológiai válság kontextusában

Az ökológiai politika az ember és a természet kapcsolatát vizsgálja a politikai filozófia keretei között. Képviselői a modern tudományos-technikai szemlélet kritikáját adják, és alternatívát kínálnak a felvilágosodás örökségével szemben. A XX. század közepétől kibontakozó ökológiai gondolkodás a természetpusztítást szélesebb civilizációs válság részeként értelmezi. Az éghajlatváltozás, a szennyezések, a biodiverzitás csökkenése vagy fajok kihalása egyaránt bizonyítja, hogy a környezeti válság az emberiséget is közvetlenül érinti. Az utóbbi évtizedekben tudományos konszenzus alakult ki az emberi tevékenység felelősségéről, amit az „Antropocén” korszak fogalma is jelez. A fenntarthatatlan gazdasági rendszerre és népességnövekedésre irányuló figyelmeztetések politikai egyezményeket, valamint társadalmi aktivizmust váltottak ki, különösen a 2010-es évektől.

A „klímaválság” fogalma mára a közbeszéd részévé vált, és politikai kérdéssé nőtte ki magát. A természeti katasztrófák és társadalmi következményeik – például migráció vagy fegyveres konfliktusok – egyértelműen a „nagypolitika” aktív reakcióját teszik szükségessé. A politikai döntések súlya ebben a kontextusban különösen nagy, mivel a demokratikus rendszerek alapértékeinek megőrzése is múlik rajtuk. A dolgozat ennek vizsgálatára Alexis de Tocqueville és kortárs ökológiai gondolkodók – köztük Robyn Eckersley – elméleteit veti össze. Tocqueville a demokrácia veszélyeit a közösségi szellem hiányában látta, míg Eckersley a zöld állam koncepciójával a természeti értékek védelmének fontosságát hangsúlyozza.

A kutatás Madách Imre Az ember tragédiája falanszter-jelenetére épít szimbolikus keretet, amely az ökológiai válság és a politikai döntések dilemmáit világítja meg. A vizsgálat központi kérdése, hogy a demokratikus közösségek – különösen helyi szinten – képesek-e válaszolni a globális válság kihívásaira, vagy a „kivételes állapotok korszaka” korlátozza majd a decentralizáció lehetőségeit.

Varga Boglárka

Globális egyezmény, regionális dilemmák - Miért nem ratifikálják az EU-tagállamok az ENSZ migrációs munkaügyi szerződését?

Jelen tanulmány az Egyesült Nemzetek Szervezete által elfogadott, Migráns munkavállalók és családtagjaik jogainak védelméről szóló egyezményének (ICRMW) hatását és hatékonyságát vizsgálja. Az Egyezmény különös jelentőséggel bír, mivel nemzetközi jogi rendszer egyik legkevésbé ratifikált, ugyanakkor legátfogóbb migrációvédelmi dokumentuma. A téma aktualitását a jelenlegi migrációs viták, valamint a jogállamiság és emberi jogok körüli európai diskurzus adja. A dolgozat arra keresi a választ, hogy az Európai Unió tagállamai miért nem ratifikálták az Egyezményt, annak ellenére, hogy az alapvető emberi jogi normák védelmét tűzi ki célul. A kutatás kvalitatív, elmélet-vezérelt elemzést alkalmaz, amely primer és szekunder szakirodalmi forrásokra, valamint uniós szakpolitikai dokumentumokra támaszkodik. Az elemzés három európai integrációs elmélet – a liberális kormányköziség, a neofunkcionalizmus és a vétójátékos-elmélet – bevonásánál tárja fel a ratifikáció elmaradásának politikai és intézményi okait. A dolgozat arra a következtetésre jut, hogy az ICRMW ratifikációjának elmaradása mögött a politikai akarat kérdése mellett, az integráció során kialakult komplex intézményi struktúrák és a tagállami ideológiai megosztottság áll. A három integrációs megközelítés egymást kiegészítve kínál átfogó magyarázatot az Egyezmény európai elfogadásának elmaradására. A tanulmány nem tér ki a migráció globális politikai trendjeinek és geopolitikai dinamikáinak elemzésére, valamint az EU-n kívüli ratifikációs mintázatok vizsgálatára, ezek azonban releváns irányokat kínálnak a jövőbeli kutatások számára.

